

Clipe ce se îmbibă de eternitate

Ionica Bandrabur se află cu **Privind dincolo de astăzi**, la cea de a șasea carte de poezie, după: **Caută-mă printre rânduri** (2016), **Minutele condamnă** (2017), **Miresmele toamnei verzi** (2018), **Notele vocii mele** (2018) și **Între Alfa și Omega** (2018).

Cartea asupra căreia ne propunem să zăbovim în rândurile de față are aproape 200 de pagini și este structurată, cu acribie metodică, în patru capitole: *Iubire, Anotimpuri, Omagiu și Trăiri*.

Ionica Bandrabur este, după propria-i mărturisire, o poetă îndrăgostită, la modul romantic incurabil, de tot ceea ce o înconjoară, de la micul ambient personal până la imensitatea celestă cu care ajunge să se identifice panteistic în fiecare secundă a existenței sale (*Sunt îndrăgostită*). Ținuta ei în această i-postază este prin excelență una vegetală și astrală și este, totodată, un îndemn la trăirea clipei de față: „În păru-mi scurt, cu mii de ghiociei./ Un fir de curcubeu, eu îmi voi prinde./ Ram de busuioc legat cu motocei./ La gātu-mi alb, șirag frumos de ghinde“ (*Să ne iubim și-ascunde argintul*). Un poem precum „Jur“ constituie, din această perspectivă, o declarație de dragoste față de tot ceea ce o înconjoară pe poeta predispusă să scrie neîntrerupt poezii de iubire și este gata oricând să-i strige clipei să-i înveșnicească starea de plenitudine (*Îmi ești dator*). Cu aceeași intensitate sunt trăite și amintirile unor scene de dragoste (*Ostatici pe tărâmul tainic*). Încărcate de erotism voluptuos și de senzualitate frenetică (*Mâna ta*), respectivele scene se petrec uneori în imaginație, unde îl așteaptă pe cel drag s-o elibereze „din strânsorile tristeții“ (*Muză îți voi fi-n iubire*). Alteori își aduce aminte de ziua cununiei sale religioase când, conform unei superstiții nuptiale, și-a călcat iubitul pe picior cu pantoful de mireasă și i-a devenit „stăpână și crăiasă“ (*Și dragoste să cerni*). Ea îi cere mirelui s-o iubească precum „sarea în bucate“ (*Iubește-mă, ca sarea în bu-*

cate). În alt poem, capricioasa înamorată își provoacă alesul și la alte probe inițiatice: „Să simți mirosul nardului de mir./ Iar din bisericile scufundate./ Să fim cutia milelor suvenir/ Și limba clopotelor suspendate“ (*Iubite*). Și asta pentru că: „Din visul încâlcit când te trezești./ Fructele mele or să fie coapte./ Cu suc buzele să-ți umezești/ Să mă săruți și strângi, ca-n prima noapte“ (*Idem*). Un alt poem precum „Ori murim, ori ne iubim“ este, de fapt, o amplă și inspirată rețetă pentru producerea vrăjii de a menține dragostea trează sine die.

Pasteluri vrednice de tot interesul, amintind de nemuritorul Vasile Alecsandri, când de neobositul și metodicul Ion Pillat, inserează Ionica Bandrabur în ciclul secund al consistenței sale cărți, care pare alcătuită din însemnări diaristice privind sarabanda neostoită a lunilor anului și a anotimpurilor care evoluează cu bucuriile și tristețile lor, cu dorul de țară atunci când poeta se află la Aosta, în Italia, cu dor de copilărie și de meleagurile gălățene și de adolescență când se află la Slănic Moldova ș.a.m.d. „Răsărit în plină vară“ este, de pildă, un vast tablou al naturii estivale, atenția autoarei concentrându-se pe aspectele cromatice ale vegetației luxuriante în perpetuă evanescență, pe jocurile de lumini și umbre, pe temperatura nestatornică și pe trezirea la viață a găzelor fojgăitoare și bucuroase că au început o nouă zi. Cu aceeași bucurie este salutată revenirea primăverii (*Iglu iernilor trecute*). Toamna este pentru poetă anotimpul bilanțurilor afective și estetice când trebuie să dea seama de osândă ei de peste an (*Am promis, mă-ntorc la toamnă, Când va trece prin sat Toamna etc.*). Într-un poem precum „Un mare târg“, aduce un omagiu gutuilor care așteaptă să le cadă puful și să ornameze pervazul ferestrelor și să-i lumineze odaia unde se vor petrece povești de dragoste mistuitoare, unde va arde o candelă și unde va bea ceai cu scorțișoară și lămâie.

„Nostalgie de toamnă“ devine o meditație pe tema destinului și a timpului care nu iartă. Luna septembrie o îndeamnă la scris. Octombrie, la rândul lui, îi amintește să implore toamna să-i lase Luceafărul pe cer spre a-i ocroti visele și dragostea (*Asfințit de octombrie*). Iarna, la gura sobei, fantezia poetei prinde aripi fantastice, poeta visând că-și face o barcă în care va înconjura lumea albastră, unde va admira zborul pescărușilor și va simți briza mării. Barca aceasta, fie ea și de hârtie, amintește de acel *Bateau ivre* al lui Arthur Rimbaud (*Până s-o topi zăpada*). În *Poveste de iarnă*, altă utopie poetică, Ionica Bandrabur își imaginează o poveste în care un căruțaș sărută o drumeață sub coviltirul carului său, poeta ajungând în finalul poemului să se identifice cu frumoasa și, de ce nu, norocoasa călătoare. Alteori își închipuie cum se descâlță în toiul iernii și că zăpada de sub picioare devine cerneală din care răsar ghiociei pe care ea îi botează creștinește (*Risipire*). Poeta se identifică, răsăfătată și capricioasă, cu anotimpul alb: „Vrea poeme să le scriu oamenilor de zăpadă./ Să mă-ndrăgostesc aievea, privind ochii de cărbune./ Să mă las furată-n vrajă și să fac o escapadă... / Doamne! Iarna asta-i culmea! Eu și ea suntem nebune!“ (*Iarna asta este culmea!*). La rândul ei, primăvara îi cere poetei s-o picteze în versuri și s-o dezbrace de ceasul tainei (*Primăvara-i disperată*). Anotimpul renașterii naturii îi conferă un sentiment de pace universală (*Elegie de april*) și o face să viseze o iubire pură ca albul florilor din livezi (*Noapte de april*).

În cel de al treilea capitol, poeta se entuziasmează avântat de rolul jucat de sportiva Nadia Comăneci în promovarea imaginii României în lume și o așază, pe bună dreptate, alături de Ștefan cel Mare și de Eminescu. Ea cântă cu nestăvilit elan istoria, frumusețile și reperele turistice și culturale ale Moldovei natale.

Cel de al patrulea și cel mai vast capitol al cărții, *Trăiri*, ar putea constitui el însuși o carte de sine stătătoare. Unele poeme au conținut epic și ar fi putut constitui niște proze de mare efect, cum ar fi *O altă lumină voi aprinde*, unde scriitoarea este impresionată de agonia unei bătrâne. Tema este reluată și dezvoltată în poemul *Oglinda Lillei*. Aici autoarea, în ipostază de badantă este rugată de bătrâna pe care o îngrijește să-i aducă oglinda dintr-un sertar, numai că această oglindă este de cine știe când făcută țandări.

Poeta descrie călătorii fantastice, ca și *Magul călător în stele* dintr-o povestire eminesciană. Poetei îi place enorm să intertextualizeze pe teme date. Din această perspectivă, un poem precum *Strigăt de baladă* se dovedește o incantație antologică de mare frumusețe, mesajul ei vizând lăcomia aleșilor noștri de care interminabila tranziție românească este literalmente sufocată.

Poeta nu mai prididește să aducă laude bucuriei de a fi, neîndurându-se să părăsească lumea din jur (*Mai lasă-mi aici, Nu mă lăsa ispitelor*). Pe de altă parte, deplânge degradarea naturii și-i condamnă pe cei ce grăbesc încălzire globală a planetei ce-și iese vertiginos din rosturile ei consacrate (*Pentru că eu și tu și el...*).

Tema anotimpurilor este și aici prezentă: „Să nu uit că e Toamnă, ea mi-a bătut la ușă./ Să nu uit că îi semăn, poate i-am fost brândușă/ Sau frunză ruginită, măceasă, nalbă, ghindă./ Să nu uit cine sunt, privește-mă-n oglindă!” (*Să nu uit cine sunt*). Dormind după mulți ani în casa părintească, poeta își regăsește visele copilăriei și se simte fericită (*În casa părintească*). Privind cerul cu stele, se întreabă pe care dintre acestea se va fi găsinț tatăl ei pe care l-a iubit enorm (*Privesc în noapte stelele*). Ea crede în valorile perene ale satului și se împacă nespuse de greu cu ideea că într-o zi va trebui să părăsească această lume. „Voi pleca spre lumi mărețe când va vrea cerul cu stele./ Construind cărări de-argint cu fire din părul meu./ Rătăcind în galaxie printre mii de carusele./ Pe pământ lăsându-mi trupul semn și locului trofeu” (*Când o vrea cerul cu stele*).

Tema evadării din prezentul

apăsător și sumbru, este una la ordinea zilei: se fuge în trecutul feeric cu sărbătorile lui de iarnă inegalabile de altădată, se fuge în utopie, se fuge în poezie, în vis, în natură, în liniștea căminului conjugal etc. Timpurile verbale uzitate des sunt prezentul condițional, prezentul conjunctiv și imperativul. Poemul de la care cartea și-a împrumutat titlul este și el o asemenea evadare din cotidianul banal și cenușiu ca plumbul: „Privesc dincolo de astăzi prin lumina de opaiț/ Stând cu focul la taclale și cu florile de gheață/ Răsărite-n miezul nopții, pictate de ger, cu baiț/ Din aburul gurii mele, în a iernii fortăreață./ Despre tinereți uitate, scurse prin fina clepsidră/ Prinsă-n plase de-anotimpuri cu tentacule de hidră”. Prima ninsoare este trăită ca o adevărată fiestă (*Diseară, ochii nu îi voi închide*). Nu este uitat nici vinul cu virtuțile lui terapeutice (*De Bachus mă las dezmiertată*). În aceeași ordine de idei, poeta propune un ceremonial erotic destul de voluptuos: „Cucerește-mi umbra vie, sărutând pe rând genunchii/ Lasă-ți

urmele de buze pe carnea albă și moale./ De la sâni și până la tălpi, învelește-mă-n iubire/ Sub privirile tăcerii, în atingeri mici, domoale”. Dar cel îmbiat să-i lectureze, de-a fir a păr, trupul celei pe care curgerea timpului începe s-o disconforteze nu pare să-i înțeleagă aspirațiile poetei cu ochi verzi: „N-ai cum să înțelegi că verdele ochilor mei/ E iarba crescută prin macii udați de roua din priviri/ În nopțile când cădeau stele și mă-mbăta parfum de tei/ Prin razele de lună schioapă și marea calmă-n tânguiri” (*N-ai cum*). Există în acest volum și poeme cu iz testamentar: „Dar nu-s decât o femeie cu sau fără vrajă-n vers./ Simplă, biată muritoare citindu-ți poeme-n șoapte./ Rugând stelele și luna să mă lase-n univers./ Să privesc de sus pământul, copacii cu mere coapte...” (*De-aș putea*).

Ionica Bandrabur este, neîndoiește, o poetă sub ochii căreia clipele se revarsă în eternitate spre a se îmbiba de ea.

Ion ROȘIORU

Libertatea și zidurile singurătății

Prozator, traducător, publicist, **Mihai Maxim** ne oferă un nou roman, „Egoismul unui vis” (București, Editura Semne, 2019). Constantin Călin, prefăcătorul („Mihai Maxim – un recuperator al «timpului pierdut»”), sintetizează esența volumului: „Egoismul unui vis e un roman melancolic, în care se exhibă, deopotrivă, norocul și zădărnicia. Romanul unor personaje excepțional dotate, dar, totodată, și romanul unei generații care, la o retrospectivă târzie, își înțelege ratările și cauzele lor”. „Fereastră spre altădată”, romanul este o dramă. Într-un sanatoriu din România, un savant, Stelian Musceleanu, și o cântăreață de operă celebră, Antoneta, divorțați, se reîntâlnesc după 35 de ani. Căsătoria fericită a fost destrămată după decizia tinerei soții de a accepta oferta unui teatru italian, în plin comunism. În zadar a încercat soția să-și aducă soțul în Italia. Secretele de serviciu pe care le deținea savantul n-au lăsat nicio șansă căsniciei, ca și succesele celebrei cântărețe... Cariera și absurdul comunist au ucis o poveste de dragoste. Constantin Călin sintetizează și cauza dramei: „...nu vinovățiile personale au provocat-o, ci

istoria contemporană. Întâmplările au avut rezultatul amintit din cauza «vitegiei vremurilor»: vremuri de suspiciuni și obstrucții”.

Inocența eroinei romanului, Antoneta Musceleanu, cade pradă unei alienări... carieriste, devine de nerecunoscut după evadarea în ispititoarea lume artistică italiană. Invitația dirijorului Giuseppe Santini are glas de sirenă: „Vă asigur că orice teatru de operă din Peninsula ar fi onorat ca o tânără atât de dotată să cânte pe scena sa”. Apoi, destinul artistei parcă este prizonierul unui scenariu semnat de... J. J. Rousseau: „Asemenea statuii lui Glaucoș, pe care timpul, marea și furtunile o desfiguraseră într-atâta, încât seamănă mai mult cu o fiară decât cu un zeu, sufletul omenesc, modificat în sânul societății datorită unor nenumărate cauze ce se repetau mereu [...] și-a schimbat, ca să zicem așa, astfel înfățișarea încât a devenit aproape de nerecunoscut”. („Discurs asupra inegalității dintre oameni”, București, Editura Științifică, 1958, p. 67) Alienarea carieristă nu este decât una dintre cauzele destrămării